

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XX. De aliis causis, vel exceptionibus, quæ judicii, vel causæ cursum impediunt, & respectivè audientix denegationem causant, nempe; De spolio; De contumacia; De intentione possessorii; De ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

seu ministrum; Judici; vel executori ecclesiastico; oratoris; (atque (ut vulgò dicitur) *per ambasciatas*, quamvis urbanè concepta sit, in effectu inhibeat; atque impedimentum præstet; & per consequens punctus est in effectu, non autem in formalitate verborum, *apud proximè allegatos, & dicto disc. 17. in Miscellan.*

19 Dicta verò requisita, ex quibus, formalis recursus verificari dicitur, considerari solent, ad effectum, ut trahere clericum, vel personam ecclesiasticam ad forum laicalem, seu etiam laicum in causa tamen merè ecclesiastica, & spiritali, etiam in iis, quæ sunt juris; importet quidem incursum aliarum penarum, quæ per sacros Canones inflictæ sunt, contra huiusmodi trahentes, non tamen dicantur recursus, minusque intrent censura contentæ in Bulla Cœnæ; Ista etenim in ea parte, in qua detrahentibus loquitur, procedit in ipsis Judicibus, & Magistratibus, qui jurisdictionaliter, & auctoritative trahunt, non autem in Partibus, quæ trahi curant, vel petunt, quoties non verificentur dicta alia requisita, cum recursus propriè consistere dicantur in impedimentis, quæ Judici vel executori ecclesiastico præstentur, ne eius jurisdictionem, & auctoritatem exerceat, atque sibi incumbentes partes expleat, spectato (ut dictum est) effectu, vel substantia veritatis, non autem immorando in formalitatibus, *dicto disc. 17. in Miscellan.*

De aliis causis, vel exceptionibus, quæ iudicii, vel causæ cursum impediunt, & respectivè audientia denegationem causant, nempe; De spolio; De contumacia; Et de intentatione possessorii; Aut de clausulis præjudicialibus; De excommunicatione; De munere publico; De transactione, & perjurio; Et de non implemento, seu de contraventione.

S V M M A R I V M.

- 1 Spolium impedit progressum iudicii, & spoliatori denegatur audientia, donec purget spolium.
- 2 In quo purgatio consistat.
- 4 Quando huius purgationis suspensio concedatur.
- 3 An audientia denegari etiam debeat in aliis causis.
- 5 Opponente parte ut prius terminetur iudicium possessorium manutentionis, procedi non potest in causa petitorii.
- 6 An pro isto possessorio probari debeat turbatio.
- 7 De cumulatione possessorii cum petitorio remissivè.
- 8 Contumaci deneganda est audientia.
- 9 Transactio impedit litis ingressum, vel progressum.
- 10 Idem de clausulis præjudicialibus, puta clausula sublata, & similibus.
- 11 De concessionem aperitionis oris adversus istas clausulas, earumque reductionem cum distinctione.
- 12 Gratia male exorta debent revocari.
- 13 Magistratus quando debeat abstinere ab executione gratiæ Principis.
- 14 Quare super dicta aperitione oris cognoscatur de merito.
- 15 Dictæ clausulae de quibus num. 10. non impediunt cognosci de non comprehensione.
Card. de Luca de iudiciis & judicialibus.

- 16 Quid referat, an una vel plures clausula prædicta obstent.
- 17 Quod in Curia adhuc debeat abstinere ob recursum ad Principem.
- 18 Excommunicatus, an & quando possit esse in iudicio.
- 19 De exceptione, quod colligans sit in publico Magistratu.
- 20 De exceptione hostica.
- 21 De perjurio.
- 22 De non implemento, seu contraventione.

DISC. XX.

NON solum ex causis attentatorum, & recursuum ad Magistratus sæculares, iudiciorum, seu causarum progressus, vel respectivè ipsi sumet initium impeditur, ob audientia denegationem; Verum etiam ex plerisque aliis eundem effectum, in toto, vel in parte operantibus; Et præsertim, ex causa spoli violenti, quod pariformiter in iure reputatur ac attentata, eumque operatur effectum; & consequenter, spoliator, vel attentator pari passu ambulant, ut quemadmodum de attentatore supra dictum est, ita etiam de spoliatore dicendum veniat, ut scilicet ei denegari debeat audientia, donec sequatur purgatio spoli, *Buratt. & add. decis. 731. & 449. & 248. Ottob. decis. 104.*

Ista verò purgatio pariformiter consistit, in plena reintegratione spoliati, tam circa ipsam rem, in qua spolium commissum sit, quam etiam circa fructus, vel expensas, omniaque damna, & interesse, quantumque compensatione, vel retentione denegata, *apud proximè allegatos.*

Cadentibus eisdem distinctionibus, & considerationibus, circa huiusmodi purgationem, eiusque suspensionem, quæ cadunt in dicta attentatorum materia, adeo ut ea, quæ ibi dicuntur, penè in omnibus huic materiæ quoque congruant; Idcoque repetendum non est.

Dispari tamen solet, an ista poena denegationis audientia, procedat solum in causa vertente super ea re, in qua spolium commissum sit, vel etiam in aliis causis, cum eodem spoliato, sive cum aliis coram ipso Iudice pendentibus, vel initiandis; Atque cum distinctione qualitatis spoli procedi solet, an scilicet sit verum, ac violentum, pro quo competat interdictum, unde vi, vel potius improprium sive interpretativum, ut primo casu obstat etiam pro causis diversis, non autem in secundo, *add. ad Buratt. dicta decis. 731. num. 8.*

Impedimentum quoque iudicii prosecutioni, vel initio præstare solet privilegium alterius possessorii retinendæ, quod vulgò manutentionis dicimus, quia nempe ubi colligans præten dit se turbati in possessione, in qua reperitur, vel reperitur, seu esse debere præten dat, ac propterea, suspensio quocumque petitorio, petat prius sibi decerni hoc possessorium; Tunc id impedit cursum causæ principalis in petitorio, atque super possessorio prius est providendum, alias nulliter proceditur, cum ita virtualiter, vel implicite adesse videatur eadem ratio, quæ viget in spolio violento, quoniam licet non adsit violentum, adhuc tamen, ita adesse dicitur turbativum, seu interpretativum, *infra in disc. in quo agitur de hoc possessorio retinendæ.*

Neque juxta magis communem, ac receptam opinionem, necessaria est turbationis, ac molestiarum, positiva probatio, sed sufficit illa possessionis, quoniam

6 quoniam intrat clarum dilemma inevitabile; Aut colligens dicit se turbasse; Aut non; Si dicit turbasse, ergo probatio turbationis est in confesso; Et si negat, sibi replicari potest, quod non debet se opponere concessionem manutentionis, dum ita in continenti, terminato hoc iudicio obtineret, intentum prosecutionis causæ petitorii, *ibidem*.

Hinc proinde frequentes audiuntur quæstiones in Signatura Gratiæ, super cumulatione possessionum cum petitorio, de qua etiam quandoque agitur in Rota, vel coram aliis Iudicibus; Quoniam quando Signaturæ non videatur simpliciter rescribere affirmativè vel negativè, quia nempe sit materia probabiliter dubia, majorique discussione digna; Tunc rescribi solet eidem Rotæ, vel alteri Tribunali, in quo causâ pendeat, cum clausula *arbitrio*, super cuius interpositione, disputari solet, ut de hoc, & de aliis huiusmodi, adeo in Curia frequens possessionum concernentibus, habetur infra in eius particulari Rubrica, ne idem pluries repetatur, *ibid.* & in *relatione Curie discurs. 30. & 31. ubi de stylo Signaturæ.*

7 Idem impedimentum ulterioris progressus causæ, ob audientiam denegationem, resultare solet à contumacia, quoniam contumaci pro facti qualitate, Iudex audientiam denegat, donec cum refectione expensarum, vel aliorum damnorum, quæ colliguntur ratione contumaciæ sit passus, illam purget, *supra disc. 10.*

8 Transactio item de iure eundem effectum operatur, quod scilicet ille, qui transactionem impugnat, nisi prius restituat id, quod eius vigore accepit; Quoties manifesta nullitas transactionis, ob quam, ratione inanis circuitus, intret æquitas, aditum non præbeat Iudicis officio, vel arbitrio relaxandi hunc rigorem, *tit. de alien. & contract. prohib. discurs. 50. num. 28.*

9 Majores autem, ac frequentiores quæstiones, quæ in hac materia cadunt, percutiunt clausulas, quas in Curia dicimus præjudiciales, quæ in literis Apostolicis apponi solent; Ut sunt, Decretum irritans, & clausula *sublata*, quodque de subreptione, vel obreptione, aut de defectu intentionis dari non valeat; Huiusmodi enim clausularum virtus, ac operatio est, claudendi os, atque ligandi manus, tam Iudici, quam Parti, ut ista audiri non debeat, & ille desuper non iudicare, atque alias nulliter agitur ex defectu jurisdictionis, quæ per Papam sublata dicitur.

10 Hinc propterea frequentes habentur dispute in plena Signatura Gratiæ, & quandoque apud Papæ Auditorem, ut vulgo dicitur in camera, pro confessione aperitionis oris, adversus huiusmodi clausulas; Eaque aliquando simpliciter concedi solet, & aliquando simpliciter denegari, & multoties rescribi Rotæ, vel alteri Tribunali, in quo causa pendeat, cum superius enunciata clausula *arbitrio*, pro diversis singulorum casuum circumstantiis, ideoque id certam, ac generalem non recipit regulam.

11 Ea tamen cadere videtur distinctio, quæ quamdam regulæ imaginem redolet, an scilicet hæc petitiõ aperitionis oris, ac reductionis gratiæ ad viam juris, percutiat substantiam ipsius gratiæ, eam de medio tollendo, per quamdam speciem revocationis, vel circumscriptionis; Et tunc strictius procedatur, atque non nisi ex magna causa, & evidenti læsione concedatur, *insinuatur infra in Relatione Curie disc. 30. agendo de Signatura Gratiæ, & tit. de pension. disc. 50.* Ideoque male obloqui solet ignarum

vulgus, præsertim ultra montes contra Romanæ Curiæ styllum, quod unus Pontifex concedit, & alter revocat, id etenim ex mera ignorantia provenit, quoniam omnes leges civiles, & canonice laudant, ut quod ad importunas, vel minus veras preces, per unum à Principe in præiudicium, vel læsionem alterius obtentum est, altero recurrente, ab eodem, vel à successore debeat revocari. *tit. de Regal. disc. 148. & alibi pluries.*

12 Quinimo inferiori Magistratui, vel exequutori, licentia conceditur, abstinendi ab executione, atque replicandi eidem Principi, donec per alteram Partem, cui præiudicium, seu læsionem, gratia causet, recursus haberi valeat, pro revocatione vel moderatione *eod. disc. 148.*

13 Secus autem ubi agatur de illa aperitione oris, quæ non tangat substantiam gratiæ, sed solum tollat impedimentum, quod ex clausula resultat, ut Iudex, prout de iure, de gratiæ defectu, ratione obreptionis, vel surreptionis, vel defectus intentionis cognoscere valeat, cum tunc de facili id concedi solet, ac debeat, *de hac distinctione, ac alio ad materiam apud Cocim. dec. 2148. repetit. dec. 358. par. 11. rec. & dicto disc. 50. de pension. & dicto disc. 30. in relatione Curie.*

14 Adhuc tamen aliqua summaria cognitio iustitiæ, seu boni juris desuper haberi solet, ex ea congrua ratione, quod Princeps, cui cordi esse debet, litigantium calumnias resecare, eisque occurrere, concedere non debet aditum liti, quam agnoscat esse injustam, *ibidem.*

15 Huiusmodi tamen clausularum obstaculo non refragante, solent Iudices, etiam sine dicta Principis facultate, in causis manus apponere, ex motivo præsertim non comprehensionis, *ibidem.*

16 Sive ubi adsint solum decretum irritans, & clausula *sublata*, desint verò aliæ clausulæ ampliores, nempe, quod de subreptione, & obreptione, ac defectu intentionis dari non valeat, ita distinguendo, an adsint necne omnimoda carentia jurisdictionis; Adhuc tamen in Curia, ob præsentiam eiusdem Principis, ad quem promptus, ac facilis haberi potest recursus, ex stylo, fundato in quadam reverentia, Iudices abstinere solent, atque remittere Partes ad eandem Signaturam pro aperitione, *ibidem ut supra.*

17 Plerique alii dantur casus, pro regionum, seu Tribunalium legibus, vel styliis, in quibus idem impedimentum in iudiciorum, & causarum ingressu, vel progressu resultat; Putà quia reperitur actor innodatus excommunicatione majori, quæ inter alios effectus, istum operatur, ut repellat à limine iudicii excommunicatum agentem, qui propterea nulliter agat, etiam si de causa diversa agatur, secus autem excipientem, sequè defendentem *Grass. except. 4. Gregor. & add. decis. 64. Peregr. de jur. fisci lib. 3. tit. 11. in Tridentina Canonizatus 17. Maij 1645. coram Cerro decis. 165. post Zacch. de obl. Buratt. & add. decis. 32. Post de manu. observ. 68. in Cesar. augustana de qua disc. 17. in Miscellan. eccles. Etiam si ab eius procuratore, vel alio eius nomine, vel iure acta fiant, secus si in rem, & causam propriam, *Pereg. de iure fisci d. lib. 3. tit. 11. & in dicta Tridentina Canonizatus coram Cerro.**

18 Sive è converso, quod reus occupatus sit in munere publici Magistratus Civitatis, quod non ubique eandem habet observantiam.

19 Aut quod in bello, ut proprio Principi, non autem alieno inserviat, reperitur; Verum, & id particularem

cularem habet usum, vel praxim, cum similibus, de exceptione hostica latè Grass. de excep. cap. 3. Masul. ad Capyc. decif. 172. apud Bich. decif. 30.

Perjurium quoque repellit à limine iudicii, cum perjurus non sit audiendus, ideoque ubi accedat alterius partis oppositio, sententia, aliaque acta eius favore sequuta, remanent invalida, secus autem si oppositio non accedat; Idque licet agatur de solo possessorio. Gregor. & add. decif. 64. Buratt. dec. 152. Seraphin. de juramento cap. 174.

Procedit autem in perjurio perfidia, vel doloso, secus autem in eo quod excusabile dici valeat, præsertim ex causa impotentia vel difficultatis, Mantio. decif. 221. & 270.

Sive ubi obtenta sit absolutio, antequam agatur, quamvis ea exhibitâ non sit, cum sufficiat eam exhibere, quando de illo objicitur, Dunozert. decif. 792. num. 3.

Aut quod iudicium instituat nomina Ecclesiarum, cuius principaliter interest, cum tunc perjurium Prælati, vel Rectoris non obstat, apud Bich. decif. 290. Omniaque præmissa procedunt agendo, secus autem excipiendo, vel retinendo, ut in fortiori casu excommunicati superius advertitur, ac etiam in hac specie habetur, apud add. ad Gregor. dicta decif. 64.

Non implementum quoque, vel contraventio repellit à cõtorem, cui incumbit necessitas docendi, quod ex eius parte impleverit contractum, cuius vigore ipse agat, cum aliâ ex actu impugnato, vel non impleto, nullatenus actio competat; Itaque exceptio etiam in executivis, ac privilegiatis, in quibus cautum sit, ut nulla exceptio admittatur, obstat, Grass. de excep. cap. 13. ex num. 37. Zacch. de obl. quest. 17. ex numer. 85. Mantio. dec. 1. dec. 471. par. 9. rec. & tit. de usur. dispo. 7. & alibi.

Nisi doceatur de implementi remissione; Vel quod illud jam adfit, sed prætendatur non sequutum in tempore, sive non eo modo quo sequi debebat, cum hæc exceptio respiciat merita, non autem operetur hunc effectum repellendi à iudicio. Zachias & alii ubi supra.

De plerisque autem exceptionibus, de quibus frequenter disputari solet, an dicendæ veniant incontinenti probatæ, vel respectivè altioris indaginis, adeo ut aptæ, vel non aptæ sint retardare processum executivum, vel alias privilegiatum agitur, sparsim infra in singulorum iudiciorum, executivorum, vel privilegiatorum Rubricis, cum illa non percutiant iudicii ingressum, sed progressum; & ordinem.

De Præscriptione.

SUMMARIUM.

- 1 Præscriptio præstare solet impedimentum iudicio, & actorem repellere.
- 2 Distinguantur diversæ species præscriptionum ordinariarum, & extraordinariarum.
- 3 De præscriptione in materia beneficiâ remissive.
- 4 De præscriptione nullitatis professionis resultante à Concilio Tridentino per quinquennium.
- 5 De præscriptione Statutaria, qua conceditur debitoribus.
- 6 De differentia inter consuetudinem, & præscriptionem, & de effectibus ex una, vel altera specie resultantibus.

Card. de Luca de iudiciis & judicialibus.

7 De altera distinctione inter observantiam interpretativam, & præscriptivam, & de requisitis observantia interpretativa.

8 De observantia præscriptiva, eiusque requisitis.

9 De distinctione præscriptionis iuris, vel actionis in substantia, seu in decisoris; & actionis vel iudicii in ordinariis.

10 Via executiva etiam cum mala fide præscribitur per 30. annos.

11 Quid in Regno Neapolitano adversus instrumenta, vel obligationes penes acta.

12 De præscriptione constituti, aut hypothecæ, vel pacti de capiendo.

13 An & quando in præscriptione requiratur bona fides, & de distinctione inter præscriptionem longam, & longissimam.

14 de iure canonico observando etiam in foro laicali, non datur præscriptio sine bona fide, & correctum est ius civile.

15 Declarari mala fide vera, non autem præsumpta.

16 Et quando etiam præsumpta qua ex lite resultat, habeat vim veram.

17 Hæres non obstante mala fide præscribit legata adversus legatarios.

18 Vel unus hæres contra alium.

19 Deratione cur istis casibus non obstat mala fides.

20 De conclusionibus quod mala fides defuncti noceat hæredi, qua non placet.

21 Cessante impedimento mala fidei, in reliquis proceditur in hac materia cum dispositione iuris civilis.

22 De triennali possessione, vel usucapione, rerum mobilium.

23 De eadem respectu fructuum ex re aliena perceptorum.

24 An fructus præsumantur durare ultra triennium, & quam durant.

25 De emptore mercium, vel animalium, aliorumque mobilium in nundinis, & emptoriis, quando reddatur iurus.

26 De præscriptione quinquennali in delictis, vel in pœnis fraudatæ gabelle; Et de præscriptione quadriennali rerum datarum à Principe.

27 De præscriptione ordinaria bonorum stabilium, annorum decem inter presentes, & viginti inter absentes, & qui dicantur presentes, vel absentes.

28 Quod ista species præscriptionis nunquam verificetur, & quare.

29 De præscriptione longissima, & de differentia inter longam, & longissimam.

30 De requisitis unius, vel alterius præscriptionis.

31 Quando possessionis interruptio non obstat ad effectum præscriptionis.

32 De requisito quod res non sit vitiosa, & que res sine imprescriptibiles.

33 Non valenti agere, non currit præscriptio, ideoque istud tempus subducitur.

34 Ideo non præscribuntur bona dotalia durante matrimonio.

35 Minusque bona fideicommissaria ante factam casum.

36 Idem in Invepatronatus, vel in feudis, emphyteusi, &c.

37 Durante tempore pupillari præscriptio non currit, & quando secus ob scientiam tutoris, & quid in mente capto.

38 Contra minorem currit, sed datur restitutio in integrum, & infra num. 68.

39 De eadem restitutione ex causa ignorantie, vel alterius impedimenti, & in specie belli.

40 De præscriptione contra Ecclesiam, & quale tempus debeat subdaci.